Lietas Nr. A420228116
Lietas arhīva Nr. A42-00317-17/23

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2017.gada 5.aprīlī

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnese Rudīte Migla,

piedaloties pieteicējam /pers. A/ un atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Rīgas Tehniskās universitātes pārstāvjiem /pers. C/ un /pers. D/,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. A/ pieteikumu par pienākuma uzlikšanu Rīgas Tehniskajai universitātei sniegt informāciju par to, kādu tekstu satur Rīgas Politehniskā institūta diploms PB Nr.157084.

Aprakstošā daļa

[1] Pieteicējs /pers. A/2016.gada 25.februārī vērsās Rīgas Tehniskajā universitātē, lūdzot sniegt informāciju, kādu tekstu satur Rīgas Politehniskā institūta diploms PB Nr.157084. Pieteicējs norādīja, ka minētā informācija nepieciešama, lai pārbaudītu /pers. G/ sniegto ziņu patiesumu Satiksmes ministrijas izsludinātajā konkursā uz vakanto ierēdņu amatu, kurā piedalījās arī pieteicējs *(lietas 19.-20.lapa)*.

2016.gada 3.martā atbildētājas Rīgas Tehniskās universitātes studiju prorektors informēja pieteicēju, ka spēkā esošie normatīvie akti neparedz tiesības Rīgas Tehniskajai universitātei izsniegt pieteicējam pieprasīto informāciju un citas ziņas par /pers. G/ *(lietas 17.lapa)*.

2016.gada 7.martā pieteicējs nosūtīja iesniegumu Rīgas Tehniskās universitātes rektoram, lūdzot sniegt atbildi uz 2016.gada 25.februāra iesniegumu, norādot, ka minētā informācija nepieciešama, lai pieteicējs varētu aizstāvēt savas tiesības un tiesiskās intereses tiesā vai arī prokuratūras iestādē *(lietas 14.-15.lapa)*.

2016.gada 8.martā Rīgas Tehniskās universitātes studiju prorektors informēja pieteicēju, ka jau 2016.gada 3.martā Rīgas Tehniskā universitāte ir sniegusi atbildi pieteicējam pēc būtības, kā arī ieteica pieteicējam lūgt tiesu sagatavot informācijas pieprasījumu Rīgas Tehniskajai universitātei *(lietas 11.lapa)*.

Nepiekrītot informācijas pieprasījuma atteikumam, pieteicējs 2016.gada 9.martā vērsās ar apstrīdēšanas iesniegumu pie Rīgas Tehniskās universitātes rektora *(lietas 8.-9.lapa)*.

Ar Rīgas Tehniskās universitātes rektora 2016.gada 24.marta lēmumu Nr.01000-2.2.3/1 (turpmāk – Lēmums) atzīts, ka pamatoti ir atteikts sniegt pieteicējam pieprasīto informāciju par /pers. G/ diplomu *(lietas 6.-7.lapa)*.

Lēmumā norādīts, ka /pers. G/ personas dati ir uzskatāmi par ierobežotas pieejamības informāciju, jo attiecas uz atestācijas, eksāmenu un citu līdzīga rakstura novērtējuma procesu.

[2] Pieteicējs vērsies Administratīvajā rajona tiesā, lūdzot uzlikt par pienākumu Rīgas Tehniskās universitātes rektoram pieteicējam rakstiski sniegt informāciju par to, kādu tieši tekstu satur Rīgas Politehniskā institūta diploms PB Nr.157084.

[3] Administratīvajā rajona tiesā saņemtajā paskaidrojumā atbildētāja norāda, ka Rīgas Tehniskās universitātes rīcība, sniedzot atbildes uz pieteicēja 2016.gada 25.februāra, 7. un 9.marta iesniegumiem, ir bijusi tiesiska un pamatota, un lūdz pieteikumu noraidīt. Paskaidrojumā norādīti turpmāk minētie argumenti.

[3.1] Ņemot vērā, ka saskaņā ar Informācijas atklātības likuma 5.panta otrās daļas 4. un 5.punktu /pers. G/ diplomā ietvertā informācija (tai skaitā diplomā norādītā informācija par iegūto novērtējumu) ir ierobežotas pieejamības informācija un to, ka nepastāv Fizisko personu datu aizsardzības likuma 7.pantā minētie kritēriji, kas ļautu nodot šo informāciju trešajām personām, Rīgas Tehniskā universitāte ir atteikusies pieteicējam izsniegt viņa pieprasīto informāciju. Pretējā gadījumā tiktu pārkāptas /pers. G/ tiesības uz savu personas datu aizsardzību.

[3.2] Pieteicējam bija tiesības lūgt tiesu pieprasīt no Rīgas Tehniskās universitātes sniegt administratīvajā lietā Nr.A420273714 nepieciešamo informāciju par /pers. G/ izsniegto diplomu, un nav pamatots apgalvojums, ka pieteicējam tika liegtas tiesības iesniegt pierādījumus tiesā administratīvajā lietā Nr.A420273714. Minēto atbildētāja izsmeļoši paskaidroja pieteicējam.

[3.3] Saskaņā ar Rīgas Tehniskās universitātes Satversmes (apstiprināta ar likumu „Par Rīgas Tehniskās universitātes Satversmi") 36.punktu patstāvīgi Rīgas Tehniskās universitātes darbības vadību atbilstoši rektora deleģējumam īsteno arī zinātņu prorektors, studiju prorektors un finanšu prorektors jeb kanclers. Ņemot vērā, ka pieteicēja informācijas pieprasījums par /pers. G/ izsniegto diplomu ir saistīts ar studiju jomu, 2016.gada 3.marta vēstuli Nr.02.000-2.2.1/13 un 2016.gada 8.marta vēstuli Nr.02000-2.2-e/l saskaņā ar Rīgas Tehniskās universitātes Satversmes 36.punktā doto deleģējumu parakstīja studiju prorektors /pers. I/.

[4] Tiesas sēdē pieteicējs pieteikumu uzturēja, pamatojoties uz pieteikumā norādītajiem argumentiem. Norādīja, ka informāciju ir pieprasījis ne tikai saistībā ar savu interešu aizsardzību tiesā lietā Nr.A420273714, bet arī ar vēlmi vērsties prokuratūrā. Atbildētāja iesniegumu nav pārsūtījusi piekritīgajai iestādei. Pieteicējam kā sabiedrības loceklim ir tiesiska interese noskaidrot, vai /pers. G/ kā valsts amatpersona ir sniegusi patiesas ziņas.

[5] Rīgas Tehniskās universitātes pārstāvis pieteikumu neatzina, pamatojoties uz Lēmumā un paskaidrojumos norādīto.

Motīvu daļa

[6] Tiesa, noklausoties procesa dalībnieku paskaidrojumus, izvērtējot lietas apstākļus un lietā esošos pierādījumus, secina, ka pieteikums ir noraidāms.

[7] Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 104.panta normas paredz vispārīgas ikvienas personas tiesības likumā paredzētajā veidā vērsties valsts un pašvaldību iestādē ar iesniegumiem un saņemt atbildi pēc būtības. Valstij saskaņā ar šo normu ir pienākums sniegt personu interesējošo informāciju. Satversmes 100.pantā ir noteiktas jebkuras personas konstitucionālās tiesības brīvi iegūt, paturēt un izplatīt informāciju, tomēr atbilstoši Satversmes 116.panta noteikumiem personas tiesības, kas noteiktas Satversmes simtajā pantā, var ierobežot likumā paredzētajos gadījumos, lai aizsargātu citu cilvēku tiesības, demokrātisko valsts iekārtu, sabiedrības drošību, labklājību un tikumību.

Satversmes tiesa norādījusi, ka šādos gadījumos personas pamattiesībām var noteikt ierobežojumus, lai aizsargātu citas Satversmē garantētas vērtības, tostarp citu personu pamattiesības un demokrātisku valsts iekārtu. Tomēr tas nenozīmē, ka šādi ierobežojumi pieļaujami jebkādā formā. Satversme kā vienots dokuments prasa, lai tajā garantēto pamattiesību ierobežojumi tiktu noteikti demokrātiskā valstī pieņemamā veidā, tas ir, ar likumu vai uz tā pamata. Turklāt ierobežojumi pieļaujami tikai tiktāl, ciktāl tie nepieciešami minētā mērķa sasniegšanai, tas ir, tiem jābūt samērīgiem (proporcionāliem) ar šo mērķi *(sk. 2002.gada 22.oktobra sprieduma lietā Nr.2002-04-03 secinājumu daļas 2.punktu)*.

Saskaņā ar Informācijas atklātības likuma 2.panta pirmo daļu likuma mērķis ir nodrošināt, lai sabiedrībai būtu pieejama informācija, kura ir iestādes rīcībā vai kuru iestādei atbilstoši tās kompetencei ir pienākums radīt. Šis likums nosaka vienotu kārtību, kādā privātpersonas ir tiesīgas iegūt informāciju iestādē un to izmantot. Šā likuma 2.panta trešā daļa noteic, ka informācija ir pieejama sabiedrībai visos gadījumos, kad likumā nav noteikts citādi. Informācijas atklātības likuma 10.panta trešā daļa noteic, ka iestādei ir pienākums sniegt vispārpieejamu informāciju jebkuram, kas to vēlas saņemt, ievērojot personu vienlīdzību informācijas iegūšanā. Pieprasītājam nav īpaši jāpamato sava interese par vispārpieejamu informāciju, un to viņam nevar liegt tāpēc, ka šī informācija neattiecas uz pieprasītāju.

Tādējādi no tiesību normām izsecināms vispārējs princips, ka ikvienam ir tiesības pieprasīt un iegūt informāciju, kas ir konkrētas iestādes rīcībā, izņemot gadījumus, ja tiesību normas izņēmuma kārtībā nenosaka informācijas brīvas iegūšanas ierobežojumu.

Informācijas atklātības likuma 3.pantā paredzēts informācijas iedalījums vispārpieejamā informācijā (brīvi pieejama jebkurai personai) un ierobežotas pieejamības informācija. Šā likuma 5.panta otrajā daļā ir ietverts izsmeļošs uzskaitījums, kādai informācijai var tikt piešķirts ierobežotas pieejamības statuss. Cita starpā šā panta otrās daļas 4.punktā kā ierobežotas pieejamības informācija ir noteikta informācija par fiziskās personas privāto dzīvi. Arī Informācijas atklātības likuma 8.pantā noteikts, ka informācija par fiziskās personas privāto dzīvi tiek aizsargāta ar likumu.

Attiecībā uz tiesībām saņemt informāciju Satversmes tiesa atzinusi, ka personas tiesības iegūt informāciju ir neierobežotas, ciktāl likums nenosaka pretējo, un ka ikviens ierobežojums iegūt informāciju iztulkojams iespējami šauri *(sk. 1999.gada 6.jūlija sprieduma lietā Nr.04-02(99) 2.punktu)*.

[8] Saskaņā ar Informācijas atklātības likuma 11.panta ceturto daļu ierobežotas pieejamības informāciju pieprasa rakstveidā. Pieprasot ierobežotas pieejamības informāciju, persona pamato savu pieprasījumu un norāda mērķi, kādam tā tiks izmantota. Ja ierobežotas pieejamības informācija tiek izsniegta, tās saņēmējs uzņemas saistības šo informāciju izmantot tikai tiem mērķiem, kuriem tā pieprasīta.

Pieteicējs Rīgas Tehniskajai universitātei lūdza sniegt informāciju, kādu tekstu satur Rīgas Politehniskā institūta diploms PB Nr.157084, lai pārbaudītu, vai Satiksmes ministrijas izsludinātajā valsts civildienesta ierēdņa amata konkursā pretendente /pers. G/ ir sniegusi patiesas ziņas par savu iegūto izglītību *(lietas 19.-20.lapa)*.

Pieteicējs arī norādīja, ka ziņas par /pers. G/ izglītību izmantos tikai savu interešu aizstāvībai administratīvajā lietā Nr.A420273714 (AA43-0473-16/4) tiesā vai arī prokuratūras iestādē *(lietas 14.-15., 20.lapa)*.

Augstākā tiesa ir atzinusi, ka administratīvā procesa dalībnieka statuss nevar liegt personai tiesības uz informāciju Informācijas atklātības likuma ietvaros. Ja procesa dalībnieks vēlas iegūt papildu ziņas, iespējams, arī jaunus pierādījumus, kas neatrodas jau ierosinātās administratīvās lietas materiālos, bet iestāde liedz tiem pieeju, procesa dalībnieks ir tiesīgs vērsties tiesā ar atsevišķu pieteikumu, aizstāvot Latvijas Republikas Satversmē un Informācijas atklātības likumā paredzētās tiesības uz informāciju (*sk. Augstākās tiesas 2017.gada 20.janvāra lēmumu lietā Nr. SKA-172/17*).

[9] Saskaņā ar Fizisko personu datu aizsardzības likuma 1.pantu šā likuma mērķis ir aizsargāt fizisko personu pamattiesības un brīvības, it īpaši privātās dzīves neaizskaramību, attiecībā uz fiziskās personas datu (turpmāk — personas dati) apstrādi.

Atbilstoši minētā likuma 2.panta 3. un 4.punktam personas dati ir jebkāda informācija, kas attiecas uz identificētu vai identificējamu fizisko personu, savukārt personas datu apstrāde ir jebkuras ar personas datiem veiktas darbības, ieskaitot datu vākšanu, reģistrēšanu, ievadīšanu, glabāšanu, sakārtošanu, pārveidošanu, izmantošanu, nodošanu, pārraidīšanu un izpaušanu, bloķēšanu vai dzēšanu.

Fizisko personu datu aizsardzības likuma 6.pants noteic, ka ikvienai fiziskajai personai ir tiesības uz savu personas datu aizsardzību. Tātad likums fiziskas personas datiem ir noteicis pastāvīgu aizsardzību.

Atbilstoši Fizisko personu datu aizsardzības likuma 10.panta pirmajai daļai datu pārzinim ir jānodrošina godprātīga un likumīga personas datu apstrāde (datu apstrāde ietver arī datu nodošanu) atbilstoši paredzētajam mērķim un tam nepieciešamajā apjomā. Saskaņā ar minētā likuma 7.pantu personas datu apstrāde ir atļauta, tikai iestājoties šajā pantā noteiktajiem kritērijiem. Viens no kritērijiem ir, ja saņemta datu subjekta piekrišana.

Tā kā /pers. G/ piekrišana konkrētajai datu apstrādei nav dota, Rīgas Tehniskā universitāte pamatoti atteica pieteicējam sniegt informāciju par izglītības dokumenta saturu, jo tas attiecas uz /pers. G/ personas datiem.

[10] Pārbaudot Tiesu informācijas sistēmu, tiesa konstatē, ka tiesvedība administratīvajā lietā Nr.A420273714 ir noslēgusies un visas trīs tiesu instances amata konkursa pretendentu izvērtēšanas procedūru ir atzinušas par tiesisku.

Tiesvedības ietvaros lietā ir bijusi iesniegta /pers. G/ izsniegtā Rīgas Politehniskā institūta diploma kopija, kā arī Akadēmiskās informācijas centra 2012.gada 18.aprīļa lēmuma kopija par /pers. G/ iepriekš iegūtās augstākās izglītības pielīdzināšanu. Tātad /pers. G/ sniegtā informācija par izglītību ir pārbaudīta un tā atbilst iesniegtajiem dokumentiem. Līdz ar to nav konstatējamas kādas būtiskas tiesiskās intereses, kuru aizsardzības nodrošināšanai pieteicējam būtu subjektīvas tiesības uz informācijas saņemšanu par citas personas izglītības dokumenta saturu.

Nepamatota ir pieteicēja norāde tiesas sēdē, ka Rīgas Tehniskajai universitātei viņa iesniegumu vajadzēja pārsūtīt prokuratūrai, jo pieteicējs informācijas pieprasīšanas nepieciešamību bija pamatojis ar vēršanos prokuratūrā.

Informācijas atklātības likuma 2.panta pirmā daļa nosaka likuma mērķi – nodrošināt, lai sabiedrībai būtu pieejama informācija, kura ir iestādes rīcībā vai kuru iestādei atbilstoši tās kompetencei ir pienākums radīt. Tas nozīmē, ka ziņas par /pers. G/ izglītības dokumenta saturu ir Rīgas Tehniskās universitātes rīcībā un nav nepieciešamība pieprasījumu pārsūtīt citur. Savukārt motīvi, kāpēc būtu jāvēršas prokuratūrā, ir zināmi tikai pašam pieteicējam.

[11] Tiesa piekrīt pieteicēja tiesas sēdē paustajam viedoklim, ka viņam kā sabiedrības loceklim ir tiesiska interese noskaidrot, vai /pers. G/ kā valsts amatpersonai izglītība ir atbilstoša ieņemamajam amatam.

Judikatūrā atzīts, ka valsts amatpersonas tiesības uz privāto dzīvi bauda mazāku aizsardzību nekā tās personas tiesības uz privāto dzīvi, kura nav uzskatāma par valsts amatpersonu. Persona, kura ir kļuvusi par valsts amatpersonu, zaudē tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību attiecībā uz informāciju par izglītību savas profesionālās darbības jomā, un minētā informācija vairs nav uzskatāma par informāciju par valsts amatpersonas privāto dzīvi, bet gan par vispārpieejamu informāciju.

Līdz ar to informācija par valsts amatpersonas izglītību viņas profesionālās darbības jomā nevar tikt uzskatīta par informāciju, kas ir paredzēta ierobežotam personu lokam saskaņā ar Informācijas atklātības likuma 5.panta pirmo daļu un tādējādi nav ierobežotas pieejamības informācija.

Tādejādi informācijas sniegšana par valsts amatpersonas izglītību attiecas uz iestādi, kuras amatu amatpersona ieņem.

Savukārt noteiktas izglītības un tās līmeņa ieguve ir tikai priekšnosacījums noteikta amata ieņemšanai iestādē, kas tiek vērtēts vakantā amata konkursa ietvaros. Personas piedalīšanās vakantā valsts pārvaldes amata konkursā (izņemot amatus, kuru pretendenti tiek apstiprināti amatā ar politisku lēmumu) attiecas uz personas privātās dzīves saturu, ko aizsargā likums.

[12] Ņemot vērā minēto, tiesai nav tiesiska pamata uzlikt par pienākumu Rīgas Tehniskajai universitātei sniegt pieteicējam informāciju par to, kādu tekstu satur Rīgas Politehniskā institūta diploms PB Nr.157084.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.–251.pantu, 289.–291.pantu, un Informācijas atklātības likuma 15.panta otro daļu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

noraidīt /pers. A/ pieteikumu par pienākuma uzlikšanu Rīgas Tehniskajai universitātei sniegt informāciju par to, kādu tekstu satur Rīgas Politehniskā institūta diploms PB Nr.157084.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese R.Migla